

Szczecin, 23 lutego 2017 r.

zawiadamiające:

Sieć Obywatelska Watchdog Polska
ul. Ursynowska 22/2
02-605 Warszawa

**PROKURATURA REJONOWA
WARSZAWA-ŚRÓDMIEŚCIE
UL. KRUCZA 38/42
00-512 WARSZAWA**

ZAWIADOMIENIE O MOŻLIWOŚCI POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA

na podstawie art. 304 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 555 ze zm.) stowarzyszenie Sieć Obywatelska Watchdog Polska zawiadamia, jako pokrzywdzone, o możliwości popełnienia przez:

- Łukasza Pawełka, zastępcę skarbnika Platformy Obywatelskiej RP
- Grzegorza Schetyńę, przewodniczącą Platformy Obywatelskiej RP

przestępstwa **nieudostępnienia informacji publicznej wbrew ciążącemu obowiązkowi**, stypizowanego w art. 23 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 34 ze zm., dalej jako: „UDIP”).

UZASADNIENIE

Opis stanu faktycznego.

9 sierpnia 2016 r. Stowarzyszenie złożyło do Platformy Obywatelskiej RP wniosek o udostępnienie informacji publicznej, poprzez wysłanie na adres „biuro@platforma.org” wiadomości o następującej treści:

Wnosimy o udostępnienie informacji o wydatkach jakie poniosła partia w ramach Funduszu Eksperymentalnego od roku 2010. Udostępnione informacje powinny zawierać minimalnie: przedmiot wydatku, kwotę, z kim była zawarta umowa/na czym rzecz dokonano zapłaty, datę zawarcia umowy/dokonania zapłaty.

Wnioskowane informacje prosimy przelać na adres tego maila.

Katarzyna Batko-Tołuć, Szymon Osowski, członkowie zarządu zgodnie z zasadami reprezentacji.

W terminie określonym w art. 13 ust. 1 UDIP partia w ogóle nie zareagowała na wniosek o udostępnienie informacji, w związku z czym Stowarzyszenie złożyło skargę na bezczynność Platformy Obywatelskiej RP do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie.

W odpowiedzi na skargę PO wskazała, że:

Organ potwierdza, iż zapytanie w przedmiocie udzielenia informacji publicznej dotyczącej wydatków partii z Funduszu Eksperckiego od 2010 r. wpłynęło drogą mailową w dniu 9 sierpnia 2016 r.

Niestety, zapytanie to zostało przeoczone w mailach, które w tym okresie (urlopowym) wpłynęły do biura partii i nie zostało przydzielone żadnemu z pracowników partii do realizacji. Zrealizowanie wniosku skarżącego nastąpiło w dniu 14.11.2016 r.

Ponadto w odpowiedzi na skargę wskazano, że nie udostępniono całości informacji.

W informacji pominięto dane o wydatkach na poczet wynagrodzeń osób prywatnych. Nazwiska i imiona osób, które zawarły takie umowy podlegają ochronie ze względu na ich prawo do prywatności oraz nie stanowią informacji publicznej, ponieważ osoby te nie pełnią funkcji publicznych. Podobne stanowisko zostało sformułowane w wyroku NSA sygn. akt I OSK 2499/13 z 25 kwietnia 2014 r.

Jeszcze raz zwracam uwagę, że zadośćuczynienie wnioskowi skarżącego – na co wskazuje choćby rozmiar odpowiedzi, a należy podkreślić, że to zaledwie część okresu objętego żądaniem - jest niezwykle pracochłonne i czasochłonne. Nie uchylając uprawnień obywateli do uzyskania informacji, należy podkreślić że oskarżanie w takiej sytuacji partii o rażące naruszenie prawa i konstytucji, jest, jak się wydaje, stanowiskiem nieuzasadnionym i nadmiernie radykalnym.

Wobec udzielenia informacji, uprzejmie wnosimy o niewymierzanie Platformie Obywatelskiej RP kary grzywny.

W odpowiedzi na wniosek (do którego partia odniosła się po złożeniu skargi na bezczynność) wskazano, że:

Informacje o wydatkach poniesionych w ramach Funduszu Eksperckiego w latach 2010-2015 zostały zawarte w sprawozdaniach finansowych partii za lata 2010-2015 i złożone w całości w Państwowej Komisji Wyborczej. Znajdują się one zatem obecnie w domenie publicznej i są dostępne dla wszystkich. Uprzejmie informuję, że zgodnie z jednolitym orzecnictwem sądów administracyjnych, obowiązek udostępniania informacji publicznej nie dotyczy takich informacji, które już znajdują się w domenie publicznej. W przypadku otrzymania wniosku dotyczącego takiej informacji, organ nie jest zobligowany do jej dodatkowego lub ponownego udostępniania.

Wobec powyższego, po wniesieniu skargi udostępnione zostały informacje o wydatkach poniesionych w ramach Funduszu Eksperckiego w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 9 sierpnia 2016 r. (dnia złożenia wniosku o udostępnienie informacji publicznej). Ponadto, udzielone w tym zakresie informacje są niepełne, bowiem partia polityczna wydała decyzję o odmowie udostępnienia informacji o wydatkach z Funduszu Eksperckiego, ponoszonych na rzecz osób fizycznych, nie będących osobami pełniącymi funkcje publiczne.

Do dnia złożenia niniejszego zawiadomienia partia nie udostępniła informacji o wydatkach z Funduszu Eksperckiego za lata 2010-2015.

Uzasadnienie zarzutów

I. Wypełnienie przez Platformę Obywatelską RP wypełnienia znamion czynu zabronionego, stypizowanego w art. 23 ustawy o dostępie do informacji publicznej polega na:

- nieudzieleniu odpowiedzi na wniosek o udostępnienie informacji publicznej z 9 sierpnia 2016 r. w terminie, określonym w art. 13 ust. 1 UDIP,
- zrealizowanie częściowe wniosku, a tym samym udzielenie odpowiedzi wymijającej wskutek pominięcia żądanych danych o wydatkach z Funduszu Eksperymentalnego za lata 2010-2015
- powoływanie się przez Platformę Obywatelską RP na pozorną okoliczność, która miałaby rzekomo wyłączyć obowiązek udostępnienia żądanych informacji.

PO uznała, że nie jest zobowiązana do udostępniania żądanej przez Sieć Watchdog informacji, bo całość informacji o wydatkach partii z Funduszu Eksperymentalnego „znajduje się obecnie w domenie publicznej (w Państwowej Komisji Wyborczej)”. Dodać trzeba, że taki argument nie znajduje jakiegokolwiek podstawy w obowiązującym prawie, bo jedyne, co może zwolnić podmiot zobowiązany z udzielania odpowiedzi na wniosek, jest zamieszczenie określonej informacji na stronie Biuletynu Informacji Publicznej. Zgodnie bowiem z

Zatem argument o dostępności żądanych informacji „w domenie publicznej” nie jest żadną okolicznością prawną, która zezwalałaby na zignorowanie obowiązku udostępniania części informacji. W ocenie Stowarzyszenia odpowiedź ta nie wynika z obowiązującego prawa, a służy *de facto* udzielenia informacji wymijającej, sprawiającej tylko pozory wykonania wniosku.

II. Zgodnie z art. 61 ust. 1 Konstytucji RP obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Prawo to obejmuje również uzyskiwanie informacji o działalności organów samorządu gospodarczego i zawodowego, a także innych osób oraz jednostek organizacyjnych w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa. Ponadto, art. 11 ust. 2 Konstytucji RP stanowi o tym, że finansowanie partii politycznych jest jawne.

Natomiast na podstawie art. 4 ust. 2 UDIP, obowiązane do udostępnienia informacji publicznej są organizacje związkowe i pracodawców, reprezentatywne w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego, oraz partie polityczne.

Z kolei zgodnie z art. 2 ust. 1 UDIP, każdemu przysługuje prawo do informacji publicznej. Artykuł 13 ust. 1 tejże ustawy stanowi o tym, że udostępnianie informacji publicznej na wniosek następuje bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku. Wyjątek w tej mierze stanowią art. 13 ust. 2 i art. 15 ust. 2 UDIP.

W związku z powyższym nie ulega wątpliwości, że Platforma Obywatelska RP jest podmiotem zobowiązanym do udostępniania informacji publicznej. Nie budzi również wątpliwości, że żądane informacje stanowią informację publiczną w rozumieniu art. 1 ust. 1 UDIP, bowiem stanowią informację o sprawach publicznych. Co istotne, okoliczności tej nie kwestionuje sama Platforma Obywatelska RP.

W związku z tym w niniejszej sprawie znajdzie zastosowanie UDIP, wniosek został skierowany do podmiotu będącego podmiotem zobowiązanym do udostępniania informacji publicznej, a treścią wniosku było udostępnienie informacji publicznej.

III. W związku z powyższym obowiązek udostępnienia ciąży przede wszystkim na przewodniczącym partii politycznej oraz osobie, która jest bezpośrednio odpowiedzialna za udostępnienie informacji (odpowiedzi na wnioski o udostępnienie informacji publicznej udzielał zastępca skarbnika Platformy Obywatelskiej RP.

IV. W ocenie Stowarzyszenia nie ulega wątpliwości, że podmiot zobowiązany do udostępniania informacji publicznej jest świadomy ciężącemu na nim obowiązku oraz działał intencjonalnie w celu ograniczenia przysługującego stowarzyszeniu prawa do informacji publicznej, a w rezultacie uniemożliwienie społecznej kontroli działalności partii politycznej.

Warto w tym względzie zauważyć, że wobec Platformy Obywatelskiej RP zapadł wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 18 grudnia 2014 r. (I OSK 611/14), w którym wskazano, że:

W przypadku podmiotów, o których mowa w art. 4 ust. 2 u.d.i.p., w tym partii politycznych, ustawodawca nie przewidział wprost żadnego ograniczenia. Zdaniem Naczelnego Sądu Administracyjnego wobec takiego brzmienia regulacji należy więc przyjąć, że obowiązki wynikające z ustawy aktualizują się w odniesieniu do każdej posiadanej przez partię informacji o znaczeniu publicznym.

(...) Przechodząc do oceny zaskarżonego wyroku z perspektywy zarzucanych naruszeń przepisów ustawy o partiach politycznych Naczelny Sąd Administracyjny pragnie podkreślić, iż nie zasługuje na aprobatę stanowisko strony wnoszącej skargę kasacyjną, która wywodzi, że skoro w art. 23a u.p.p. ustawodawca ustanowił zasadę jawności źródeł finansowania partii politycznych, to w odniesieniu do działalności partii politycznej tylko informacje w tym zakresie stanowią informację publiczną.

Nie można również zgodzić się z twierdzeniem strony, że nakładając na partie obowiązek sporządzania informacji rocznej o otrzymanej subwencji oraz poniesionych z subwencji wydatkach w art. 34 ust. 1 u.p.p. ustawodawca wyłączył możliwość uzyskania tych, i wszelkich innych informacji związanych z działalnością partii politycznych w trybie i na zasadach przewidzianych w ustawie o dostępie do informacji publicznej.

(...) zdaniem Naczelnego Sądu Administracyjnego w obecnym składzie, wydatki partii politycznej są sprawą publiczną, a informacja na ten temat podlega - co do zasady - udostępnieniu na zasadach i w trybie określonych w u.d.i.p.

Zgodzić należy się z Sądem I instancji, że umowy zawarte przez partię polityczną, w tym umowy dotyczące badań opinii publicznej zawierają informację publiczną, obrazują bowiem sposób, w jaki partia wydatkuje środki finansowe.

Jeśli chodzi o wyniki badań opinii społecznej przeprowadzonych na zlecenie partii politycznej, trafnie WSA wskazał, że są one dowodem wykonania umów i w tym znaczeniu zawierają informacje o wydatkowaniu środków finansowych. Jeśli zakres analiz jest niewspółmierny do kwot określonych w umowach, z pewnością ma to bowiem znaczenie z punktu widzenia wydatkowania.

Fakt, że majątek partii politycznej może pochodzić z różnych, określonych w art. 24 ust. 1 u.p.p. źródeł - zarówno publicznych, jak i prywatnych nie oznacza, że sposób dysponowania tym majątkiem nie stanowi sprawy publicznej. Pamiętać bowiem trzeba, że zgodnie z art. 24 ust. 2 u.p.p. majątek partii politycznej może być przeznaczony tylko na cele statutowe lub charytatywne. Podstawowym celem każdej partii politycznej jest natomiast udział w życiu publicznym poprzez wywieranie metodami demokratycznymi wpływu na kształtowanie polityki państwa lub sprawowanie władzy publicznej (zob.: art.11 ust. 1 Konstytucji RP i art. 1 ust. 1 u.p.p.). Niezależnie zatem od źródła pochodzenia środków finansowych przeznaczonych na cele partii (publicznych, czy prywatnych), sposób ich wydatkowania stanowi sprawę publiczną.

(...) Wbrew twierdzeniom strony wnoszącej skargę kasacyjną, jako trafną uznać należy argumentację Sądu I instancji związaną z odwołaniem się do zasady jawności finansowania partii politycznej, mimo, że dotyczy ona bezpośrednio źródeł pochodzenia majątku partii. Fakt, że ustawodawca dostrzegając ustrojowe i społeczne znaczenie jawności finansowania partii politycznej w demokratycznym państwie prawa, przyjął ją jako zasadę i uznał za stosowane wyrażenie jej wprost zarówno w Konstytucji RP (art. 11 ust. 2), jak i w ustawie o partiach politycznych, przemawia za tym, że informacja o wydatkowaniu środków finansowych przez partię jest również z tego punktu widzenia bardzo istotna.

Poszerzając tę argumentację zaznaczyć dodatkowo należy, iż w wyroku z dnia 18 lipca 2012 r. sygn. akt K 14/12 (...) Trybunał Konstytucyjny zwrócił uwagę, iż celem partii politycznych jest realizacja funkcji polegających na wpływniu na kształt polityki państwowej, w tym także funkcji uczestniczenia w rządzeniu, przy czym funkcje te w przeważającej mierze są realizowane dzięki wykorzystywaniu budżetowych środków finansowych. Analizując zagrożenia wynikające z prowadzenia przez partie polityczne działalności gospodarczej Trybunał podkreślił znaczenie przejrzystości finansów partii politycznych w demokratycznym państwie prawa. Zdaniem Trybunału, w skrajnym przypadku brak tej przejrzystości stwarzałby zagrożenie dla realizacji wspomnianych wyżej,

ważnych funkcji w systemie politycznym, mógłby ponadto prowadzić do załatwiania prywatnych spraw przy pomocy publicznych pieniędzy. Wprowadzanie ograniczeń jawności w omawianym zakresie prowadziłoby do ograniczenia przejrzystości finansów partii, mogłoby zatem powodować wspomniane negatywne konsekwencje.

(...) W rozpatrywanej sprawie, partia będąc podmiotem zobowiązanym do udostępnienia żądanej informacji publicznej nie zareagowała z wniosek Stowarzyszenia w sposób właściwy, co skutkowało stwierdzeniem, że pozostaje w bezczynności (...).

Stowarzyszenie pragnie na marginesie zaznaczyć, że wskazany wyrok NSA do dzisiaj nie został prawidłowo wykonany przez Platformę Obywatelską RP.

V. Wobec powyższego nie ulega wątpliwości, że Platforma Obywatelska RP ma obowiązek ciążących na niej obowiązków, a początkowe niereagowanie w ogóle na wniosek, a następnie (po wniesieniu skargi) tylko częściowe udostępnienie informacji i powoływanie się na rzekome przesłanki, które miałyby uniemożliwić wykonania wniosku w całości, świadczą o unikaniu przez partię realizacji obowiązku informacyjnego.

Powyższe świadczy, w ocenie Stowarzyszenia, o wypełnieniu w niniejszej sprawie czynu zabronionego, stypizowanego w art. 23 ustawy o dostępie do informacji publicznej.

Załączniki:

- wydruk wniosku z 8 sierpnia 2016 r. o udostępnienie informacji publicznej,
- wydruk odpowiedzi na skargę,
- wydruk korespondencji mailowej z Platformą Obywatelską RP,
- kserokopia decyzji o odmowie udostępnienia informacji publicznej,
- kserokopia skargi na decyzję, złożonej przez Stowarzyszenie.